

შპს „ტაბა“

Taba LLC

საქართველო, თბილისი 0162, ჭავჭავაძის გამზ. 37-^ა

37-^d Chavchavadze
Ave. 0162 Tbilisi , Georgia

ტელ/ფაქსი: (995 32) 25 11 83

Tel/Fax: (995 32) 25 11 83

№ 3/13

30 მარტი 2020

ქალბატონ ნინო თანდილაშვილს
გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის
მინისტრის მოადგილეს.

ქალბატონო ნინო,

თქვენს მიერ გამოგზავნილი წერილის (#2073/01, 24/02/2020) საპასუხოდ, რომელიც შეეხებოდა შპს 'ტაბა'-ს მიერ ხაშურის და ხარაგაულის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე 24 მეგავატ სიმძლავრის ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობა-ექსპლოატაციისთვის გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მისაღებად მომზადებულ გზშ-ს ანგარიშთან დაკავშირებით ზოგიერთი საკითხის დაზუსტების მოთხოვნას, წარმოგიდგენთ დამატებით ინფორმაციას აღნიშნულ საკითხებზე.

ინფორმაცია მოცემულია შემაჯამებელი ცხრილის და დანართების სახით (4 დანართი).

<p>შეკითხვა/კომენტარი:</p>	<p>1 წარმოდგენილი ინფორმაციით, საპროექტო ტერიტორიაზე 2019 წლის მარტში და ოქტომბერში განხორციელდა ორნითოლოგიური 'მარშრუტული მეთოდით' კვლევა, რომელიც ეფექტურია ტყის ფრინველების აღრიცხვისთვის. აღნიშნული კვლევების ჩატარება მარტსა და ოქტომბერში ვერ იქნება რეალური სურათის მაჩვენებელი. მითუმეტეს მიგრანტ მტაცებელ და ღამის ფრინველებზე მტაცებელ ფრინველთა აღრიცხვა უნდა განხორციელდეს ტურბინების განთავსების მიმდებარე ტერიტორიაზე წინასწარ შერჩეული ადგილიდან (მთელი დღის განმავლობაში), რათა დადგინდეს კონკრეტული სახეობები, რომლებიც იყენებენ აღნიშნულ ტერიტორიას მიგრაციის დროს. რაც შეეხება ღამის ფრინველებს, მათი აღრიცხვა უნდა მოხდეს ღამით, წერტილოვან ტრანსექტებზე ფრინველთა ხმით აღრიცხვის მეთოდის გამოყენებით გვიან შემოდგომაზე. აღნიშნულიდან გამომდინარე გზის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია საკვლევი ტერიტორიის ორნითოფაუნის, მათ შორის განხორციელებული საკვლევი დღეების რაოდენობის, დროის და მეთოდოლოგიის შესახებ. ასევე არ არის წარმოდგენილი ინფორმაცია, თუ რა სიხშირით იყენებენ ტერიტორიას გადამფრენი ფრინველები.</p>
<p>პასუხი:</p>	<p>ცხოველთა სამყაროზე, მათ შორის ფრინველებზე ზემოქმედების შეფასება ჩატარდა კამერალურ და საველე მონაცემების მოპოვება-ანალიზზე დაყრდნობით. გამოყენებული იყო საპროექტო რეგიონისთვის არსებული ლიტერატურული წყაროები, აღნიშნულ ზონაში ადრე ჩატარებული დაკვირვებების (მათ შორის გამას მიერ 2009-2011 წლებში ჩატარებული კვლევების) მონაცემები, ზურმუხტის ქსელის შეთავაზებული საიტის სურამი 2 ფორმაში მოცემული ინფორმაცია და სხვ.</p> <p>განსახილველი პროექტის მომზადების სხვადასხვა ეტაპზე ჩატარდა საველე გასვლები მონაცემების შესაგროვებლად. კერძოდ - 2014 წელს შემოდგომაზე, 2019 წლის გაზაფხულზე და შემოდგომაზე. (საპროექტო ზონაში სახეობების ჩამონათვალი, 2014 და 2019 წლების საველე დაკვირვებისას დაფიქსირებული სახეობის მითითებით მოცემულია დანართში 1). თითოეული გასვლისას საველე დაკვირვება (მარშრუტული მეთოდი) ტარდებოდა მთელი დღის განმავლობაში დაკვირვებისთვის ხელსაყრელი ამინდის პირობებში. საპროექტო ტერიტორიაზე შესაძლო არსებული 124 სახეობიდან დაფიქსირდა 81. დაკვირვებისთვის შერჩეული პერიოდი გაზაფხული და შემოდგომა საკმარისად იქნა მიჩნეული საპროექტო ტერიტორიაზე მდგომარეობის შესაფასებლად. საველე კვლევების ხანგრძლივობამ ჯამში შეადგინა 10 დღე.</p> <p>პროექტის ზემოქმედების შეფასებისას გამოყენებულ იქნა კონსერვატიული მოდგომა, რაც გულისხმობს ე.წ 'ყველაზე უარეს' სცენარს, რაც საპროექტო ზონაში ყველა ჩამოთვლილი სახეობის მოხვედრის შესაძლებლობას გულისხმობს.</p> <p>შეფასება შესრულდა ჩამოთვლილი სახეობების ცხოვრების წინის, მათთვის ხელსაყრელი საბუნდარი/სანადირო პირობების მხედველობაში მიღებით და საპროექტო დერეფანში მოქცეული ჰაბიტატების შესწავლის საფუძველზე. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საპროექტო ტერიტორია არ წარმოადგენს კრიტიკულ ჰაბიტატს ფრინველთა ჩამოთვლილი სახეობებისთვის.</p> <p>საპროექტო ტერიტორია ტყიან ზონას მოიცავს. საკვლევ დერეფანში დაფიქსირებული (სამი ჰაბიტატი, იხილეთ დანართი 3) ანალოგიური</p>

		<p>ჰაბიტატები პროექტის ზონაში არსებობს. ისეთი სახეობების ბუდობის ადგილები, რომლებიც ბუდისადმი 'მიჯაჭულობას' ავლენენ შესწავლილ დერეფანში არ ფიქსირდება.</p> <p>გზშ-ს ანგარიშში მოცემულია მოსამზადებელი, მშენებლობის და ექსპლოატაციის ეტაპებზე ორნთოფაუნაზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები და მონიტორინგის მოთხოვნები. გზშ-ს ეტაპზე საკომპენსაციო ღონისძიებების საჭიროება არ გამოვლენილა.</p>
<p>2</p>	<p>გზშ-ს ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით 4 ანძა და მათი დამაკავშირებელი გზა მდებარეობს ზურმუხტის ქსელის შეთავაზებული საიტის სურამი 2-ის ტერიტორიაზე, ხოლო წაროდგენილი შეიკ ფაილის მიხედვით ყველა (ხუთივე) საპროექტო ანძა (ტურბინა) მდებარეობს ზურმუხტის ტერიტორიაზე, რაც საჭიროებს დაზუსტება/კორექტირებას. იმ შემთხვევაში, თუ ხუთივე ტურბინა განთავსდება 'სურამი 2' საიტის ტერიტორიაზე, გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს აღნიშნული გადაწყვეტილების სათანადო დასაბუთება.</p>	<p>სკოპინგის ანგარიშის წარდგენის შემდეგ განსაზღვრული დერეფნის ფარგლებში დაზუსტდა ანძების ადგილმდებარეობა. ცვლილება მოხდა ენერგეტიკული 'გამოსავლის' თვალსაზრისიდან გამომდინარე.</p>
<p>3</p>	<p>გზშ-ს ანგარიშის მიხედვით, 'განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდა საკვლევ ტერიტორიაზე და მის შემოგარენში გავრცელებულ ფრინველთა დაცულ სახეობებზე'. წარმოდგენილ ანგარიშში არ არის აღწერილი არც ერთი კონსერვაციული სტატუსის მქონე ფრინველი (მაგ. ბუკიოტი <i>Aerolius funereus</i>). დოკუმენტაცია ასევე არ მოიცავს ინფორმაციას საპროექტო ტერიტორიაზე მსგავსი სახეობების არსებობის შეფასების, მათ შორის მტაცებელი (ლეშიჭამია) ფრინველების, რომლებიც საპროექტო ტერიტორიას იყენებენ მიგრაციის დროს და აქვთ კონსერვაციული სტატუსი (მაგ. ორბი (<i>Gyps fulvus</i>), სვაი (<i>Aegypius monachus</i>), ბეჭობის არწივი (<i>Aquila heliaca</i>)), ასევე ყარყატისნართა, წეროსნართა და მეჭავიანანართა წარმომადგენლების შესახებ, რომლებს წარმოადგენენ შეჯახების მაღალი რისკის სახეობებს.</p>	<p>კომენტარის შესაბამისად მომზადდა დაცული სახეობების დახასიათება, აღწერა მათი საპროექტო ზონაში მოხვედრის შესაძლებლობა, თითოეული სახეობისთვის ცალ-ცალკე დახასიათებულ იქნა პროექტის სხვადასხვა ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედების სახეები და ზემოქმედების მნიშვნელოვნება. ასევე, ზემოქმედების თავიდან აცილების, შემცირების და შერბილების ღონისძიებები.</p> <p>დეტალური ინფორმაცია, მეთოდოლოგიის აღწერით, წარმოდგენილია დანართის სახით. იხილეთ დანართი 2.</p>
<p>4</p>	<p>საპროექტო ინფორმაციის დეტალური ინფორმაცია</p>	<p>საპროექტო ინფორმაციის დეტალური ინფორმაცია</p>

<p>მისასვლელი გზის მონაკვეთები და ტურბინების განთავსების მოედნები. აღნიშნულის ინფრასტრუქტურის ნაწილი, კერძოდ ტურბინები, ზურმუხტის ქელის შეთავაზებული საიტის - სურამი 2-ის ტერიტორიაზე ექცევა. ამავე ზონაში დაგეგმილია არსებული გზის მოწესრიგება და ტურბინებთან მისასვლელი გზის მონაკვეთების მოწყობა. როგორც ტერიტორიის შესწავლისას დადგინდა (იხილეთ გზშ-ს ანგარიში), საპროექტო დერეფნის მონაკვეთი წიფლნარის ჰაბიტატზე გადის.</p>	<p>ტურბინების (T02 და T03) განთავსებით გამოწვეული ზემოქმედების შესახებ 'ზურმუხტის ქელით' დაცული წიფლნარის ჰაბიტატზე (G1.6), სადაც აღწერილი უნდა იყოს ფართობი, მოსაჭრელი მცენარეების რაოდენობა, საკომპენსაციო ღონისძიებები და სხვა.</p>
<p>ტაქსაციის მონაცემების საფუძველზე მომზადდა დამატებითი ინფორმაცია საპროექტო დერეფანში, მათ შორის ზურმუხტის ქელის შეთავაზებული საიტის - სურამი 2-ის ტერიტორიაზე საპროექტო ინფრასტრუქტურის მოწყობის შედეგად მცენარეულ საფარზე, ცხოველთა სამყაროზე და ჰაბიტატზე ზემოქმედების და მისი შერბილების ღონისძიებების შესახებ.</p>	<p>გზშ-ის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია ასევე შეიცავს უზუსტობებს კერძოდ 1 საკლევ ტერიტორიაზე გვხვდება 100 სახეობის ფრინველი (ცხრილი #48, გვ 122-125), საიდანაც სავლევ კვლევების დროს საპროექტო ტერიტორიაზე დაფიქსირდა 14 სახეობა'.</p>
<p>დეტალური ინფორმაცია მოსაჭრელი სახეობების, მოსაჭრელი ხეების რაოდენობის შესახებ, და შესაბამისი საილუსტრაციო მასალა მოცემულია დანართის სახით (იხილეთ დანართები 3 და 4).</p>	<p>ამავე ანგარიშის ტექსტურ ნაწილში (გვ 126) აღნიშნულია, რომ 'დაფიქსირდა 15 სახეობის ფრინველი და მოცემულია შესაბამისი ფოტომასალა, თუმცა ფოტოებზე (3,4,5,6,11) აღნიშნულია არასწორი დასახელებები. ხოლო ფოტო #8 მოცემული სახეობა არ არის ცხრილ#48-ში აღწერილი, რაც საჭიროებს დაზუსტება/კორექტირებას.</p>
<p>დამატებითი ინფორმაციისთვის იხილეთ დანართი 1.</p>	<p>გამოტოვებული სახეობა (სურათი 8) შეტანილია ცხრილში. შესწორებული</p>

2	ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია, ლიტერატურული წყაროების ან/და კრიტერიუმების შესახებ, რომლის მიხედვითაც იქნა დარჩენილი 86 (ან 85) სახეობის ფრინველის მოძიება/შერჩევა.	ცხრილი მოცემულია დანართში 1. 1 ფრინველებზე ზემოქმედების შეფასების პროცესში, მათ შორის სახეობების იდენტიფიკაციისთვის გამოყენებული ლიტერატურული წყაროების ჩამონათვალი მოცემულია დანართში 5.
---	---	--

პატივისცემით,

ნოდარ კურტანიძე
შპს 'ტაბა'-ს დირექტორი